

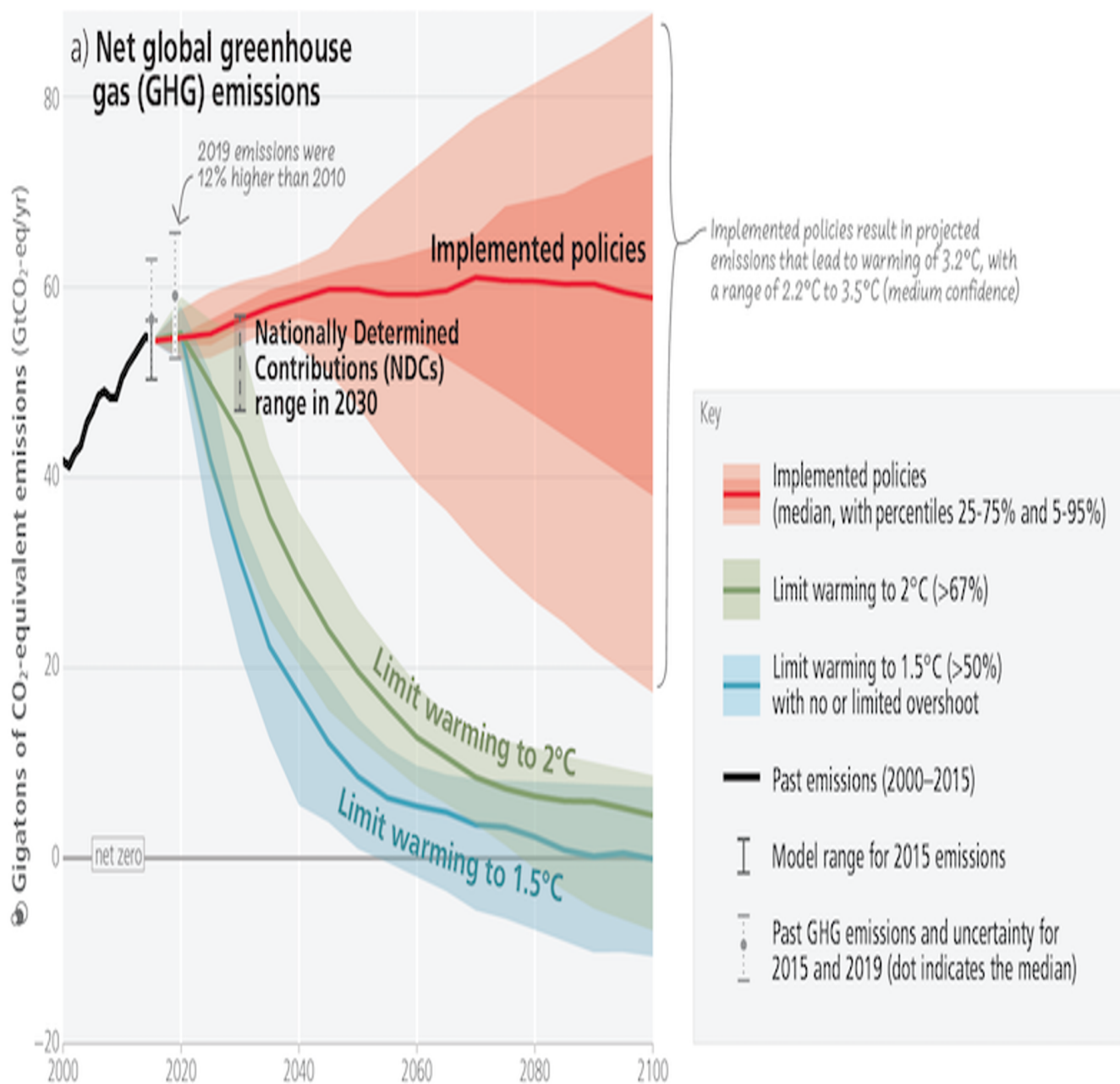
Οι προοπτικές της πράσινης ενεργειακής μετάβασης στο δρόμο για τη διάσκεψη COP28 για την κλιματική αλλαγή

Description

Χαράλαμπος Έλληνας*

Η Διακυβερνητική Ομάδα του ΟΗΕ για την Κλιματική Αλλαγή (IPCC) δημοσίευσε τον Σεπτέμβριο μια ανασκόπηση της προόδου σχετικά με την ενεργειακή μετάβαση, στο πλαίσιο της επίτευξης των στόχων της Συμφωνίας του Παρισιού. Αυτή η ανασκόπηση πραγματοποιείται κάθε πέντε χρόνια και έχει σχεδιαστεί για να δείχνει πώς συγκρίνονται οι δεσμεύσεις των χωρών με την υλοποίησή τους, και να ωθεί τα έθνη να εντείνουν τις προσπάθειές τους για τη μείωση των εκπομπών. Η διαδικασία αυτή θα κορυφωθεί με τις συνομιλίες και τη λήψη αποφάσεων στη διάσκεψη του ΟΗΕ για το κλίμα COP28, που θα πραγματοποιηθεί στο Ντουμπάι μεταξύ 30 Νοεμβρίου και 12 Δεκεμβρίου.

Δεν αποτελεί έκπληξη το συμπέρασμα της έκθεσης-Αποτίμησης, ότι ο κόσμος βρίσκεται πολύ εκτός χρονοδιαγράμματος. Οι τρέχουσες πολιτικές και δεσμεύσεις των χωρών δεν θα επιτύχουν τους στόχους της Συμφωνίας του Παρισιού. αυτόν τον στόχο. Η επίτευξη αυτών των στόχων και του “μηδενικού ισοζυγίου έως το 2050” θα απαιτούσε δραστικές μειώσεις των εκπομπών έως το 2030 που θα σήμαινε την σταδιακή κατάργηση των ορυκτών καυσίμων. Όμως, οι ανησυχίες για την ενεργειακή ασφάλεια έχουν μετατοπίσει την έμφαση από τη σταδιακή κατάργηση στη σταδιακή μείωση, των ορυκτών καυσίμων, και πάντα σε συνάρτηση με την αύξηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Αυτό αναμένεται να βρεθεί στο επίκεντρο των συνομιλιών της διάσκεψης για την κλιματική αλλαγή, COP28, στο Ντουμπάι.

Ορισμένοι από τους μεγαλύτερους ρυπαντές, όπως η Κίνα, αλλά και οι εταιρείες πετρελαίου και φυσικού αερίου, πιέζουν εναλλακτικά, για την δέσμευση, αξιοποίηση και αποθήκευση άνθρακα (Carbon Capture Utilization and Storage), ως απάντηση στη μείωση των ενεργειακών εκπομπών. Αυτό, το υποστηρίζουν επίσης μεγάλες χώρες παραγωγής πετρελαίου και φυσικού αερίου, όπως η Σαουδική Αραβία και τα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα. Και θα επέτρεπε τη χρήση ορυκτών καυσίμων και στο μέλλον, έως ότου αναπτυχθούν πράσινες τεχνολογίες που θα παρέχουν την ενέργεια που χρειάζεται ο κόσμος αξιόπιστα και οικονομικά.

Υπάρχει επίσης μεγάλο χάσμα μεταξύ των αναπτυσσόμενων και των αναπτυγμένων χωρών σχετικά με τον τρόπο μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, και κυρίως ως προς το ποιος θα πρέπει να αναλάβει να πληρώσει για την ενεργειακή μετάβαση και τις μαζικές επενδύσεις σε καθαρές ενεργειακές τεχνολογίες που απαιτούνται. Τα \$100 δισεκατομμύρια για τη χρηματοδότηση της κλιματικής μετάβασης, καθώς και το ταμείο για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή λόγω ζημιών και απωλειών, που οι ανεπτυγμένες χώρες υποσχέθηκαν στις αναπτυσσόμενες χώρες, δεν έχουν υλοποιηθεί ακόμη. Η αρχική συμφωνία που επιτεύχθηκε αυτή την εβδομάδα στο Αμπύ Ντάμπι σχετικά με το τελευταίο, αποδυναμώνεται από τις αντιρρήσεις των ΗΠΑ και απομένει να οριστικοποιηθεί στη σύνοδο κορυφής COP28.

Σε συνέντευξή του στους Financial Times, ο Σουλτάνος Αλ Τζαμπέρ, που είναι και ο πρόεδρος της διάσκεψης για την κλιματική αλλαγή COP28, δήλωσε “αισιόδοξος ότι ένα ταμείο ζημιών και απωλειών, το οποίο συμφωνήθηκε πέρυσι για να βοηθήσει τις χώρες που πλήττονται από την παγκόσμια αύξηση της θερμοκρασίας, θα λειτουργήσει μέχρι την διάσκεψη.

Αλλά, όπως αναμενόταν, το πιο ανησυχητικό μήνυμα ενόψει της COP28 ήρθε από τον Γενικό Γραμματέα του ΟΗΕ Αντόνιο Γκουτέρες, στη Γενική Συνέλευση του ΟΗΕ τον Σεπτέμβριο. Αναφερόμενος σε ακραία καιρικά φαινόμενα φέτος, όπως πυρκαγιές, πλημμύρες, ξηρασία και ακραία ζέστη, είπε ότι η τρέχουσα δραστηριότητα για το κλίμα υπολείπεται κατάφωρα. “Οι χώρες της Ομάδας των 20 ευθύνονται για το 80% των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Πρέπει να αναλάβουν ηγετικό ρόλο. Πρέπει να σπάσουν τον εθισμό τους στα ορυκτά καύσιμα, να τερματίσουν την παραγωγή νέου άνθρακα”. Ζήτησε επίσης την παγκόσμια σταδιακή κατάργηση του πετρελαίου και του φυσικού αερίου. Αυτή η παρέμβαση του Γενικού Γραμματέα θα καθορίσει εν πολλοίς και το ύφος της διάσκεψης στο Ντουμπάι.

Την άποψη αυτή όμως, δεν την συμμερίζεται ο ειδικός απεσταλμένος της Κίνας για την

κλιματική αλλαγή, Ζι Ζενχουά. Ο ίδιος δήλωσε τον Σεπτέμβριο ότι “δεν είναι ρεαλιστική η πλήρης κατάργηση της ενέργειας από ορυκτά καύσιμα” και ότι η Κίνα αντιτίθεται στη γλώσσα της “σταδιακής κατάργησης” των ορυκτών καυσίμων. Είπε επίσης ότι η Κίνα θα μπορούσε να υποστηρίξει την αύξηση του στόχου των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Οι απόψεις του είναι σημαντικές, καθώς η Κίνα μπορεί να βοηθήσει ώστε να ανοίξει ο δρόμος για μια νέα συμφωνία για το κλίμα, αλλά μπορεί επίσης να την εμποδίσει.

Οι πιο νηφάλιες απόψεις του Αλ Τζαμπέρ μπορεί να επικρατήσουν τελικά. “Πρέπει να είμαστε πρακτικοί, ρεαλιστές και νηφάλιοι όσον αφορά, το τι θα χρειαστεί, για να επιτρέψουμε στον κόσμο να συνεχίσει να εξελίσσεται και να προοδεύει και να αναπτύσσεται με τρόπο υπεύθυνο, ενώ παράλληλα θα οικοδομούμε το νέο ενεργειακό σύστημα που θα αποτελείται από μηδενικά αμείωτα ορυκτά καύσιμα”.

Καθώς ο κόσμος εντείνει τις προσπάθειές του για την απαλλαγή από τον άνθρακα και την επίτευξη των στόχων “καθαρών μηδενικών εκπομπών έως το 2050”, η διαλείπουσα φύση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας καθιστά το φυσικό αέριο κλειδί για μια αξιόπιστη ενεργειακή μετάβαση.

Η χρήση του φυσικού αερίου ενισχύει την ενεργειακή ασφάλεια, εξασφαλίζει δίκαιη πρόσβαση στην ενέργεια και γεφυρώνει το χάσμα της ενεργειακής φτώχειας που εξακολουθεί να πλήττει εκατομμύρια ανθρώπους. Και πάνω απ’ όλα, βοηθά τον κόσμο να απομακρυνθεί από τον άνθρακα. Αυτό θα είναι ένα από τα μηνύματα της διάσκεψης COP28.

Ωστόσο, ο Διεθνής Οργανισμός Ενέργειας (ΔΟΕ) δήλωσε τον Σεπτέμβριο ότι ο κόσμος βρίσκεται στο “κατώφλι μιας ιστορικής καμπής”, με την καύση ορυκτών καυσίμων να κορυφώνεται μέσα στα επόμενα χρόνια και πριν από το 2030, και να μειώνεται στη συνέχεια.

Θα υπάρξουν έντονες διαφωνίες στην διάσκεψη COP28 σε ότι αφορά τη μελλοντική χρήση των ορυκτών καυσίμων. Οι συμμετέχουσες χώρες είναι ήδη διχασμένες μεταξύ εκείνων, όπως η ΕΕ, που ζητούν τη “σταδιακή κατάργηση” των ορυκτών καυσίμων και εκείνων που προτιμούν να μιλούν για “σταδιακή μείωση”, όπως η Κίνα και η Σαουδική Αραβία.

Ο ΔΟΕ προσδιόρισε τις προϋποθέσεις για να θεωρηθεί επιτυχής η διάσκεψη κορυφής της COP28. Αυτές περιλαμβάνουν συμφωνία για τον τριπλασιασμό της δυναμικότητας ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και τον διπλασιασμό της ενεργειακής απόδοσης μέχρι το 2030, συμφωνία για μηχανισμούς στήριξης της χρηματοδότησης της καθαρής ενέργειας

στις αναδυόμενες χώρες, και τη λειτουργία του ταμείου ζημιών και απωλειών.

Τα ανησυχητικά καιρικά φαινόμενα που πληθαίνουν, απαιτούν μια επιτυχή έκβαση της διάσκεψης COP28, με την επιτακτική ανάγκη να επιταχυνθεί η ενεργειακή μετάβαση, αλλά και με τη δέουσα προσοχή στην ενεργειακή ασφάλεια και την οικονομική βιωσιμότητα.

**Ο Χαράλαμπος Έλληνας είναι Ανώτερος Σύμβουλος του Παγκόσμιου Κέντρου Ενέργειας, του Ατλαντικού Συμβουλίου (the Global Energy Centre, the Atlantic Council).*